

Формування та реалізація інноваційної стратегії розвитку підприємства

Свідерський В.П.

доктор технічних наук, професор кафедри менеджменту
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Пустова В.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Лазарев Б.О.

студент
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розглянуто умови формування інноваційної стратегії розвитку підприємства. Запропоновано чотири види інноваційних стратегій в залежності від рівня інноваційного розвитку, на якому знаходиться підприємство, і представлені методи реалізації кожної стратегії. Підкреслено, що показником ефективності застосування інноваційної стратегії є інноваційна активність підприємства.

Ключові слова: інноваційна стратегія, розвиток підприємства, інноваційна активність, управління, стратегія лідерства, стратегія збереження, стратегія посилення, стратегія радикальних перетворень.

Свидерский В.П., Пустовая В.В., Лазарев Б.О. ФОРМИРОВАНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ ИННОВАЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрены условия формирования инновационной стратегии развития предприятия. Предложены четыре вида инновационных стратегий в зависимости от уровня инновационного развития, на котором находится предприятие, и представлены методы реализации каждой стратегии. Подчеркнуто, что показателем эффективности применения инновационной стратегии есть инновационная активность предприятия.

Ключевые слова: инновационная стратегия, развитие предприятия, инновационная активность, управление, стратегия лидерства, стратегия сохранения, стратегия усиления, стратегия радикальных преобразований.

Svidersky V.P., Pustova V.V., Lazarev B.O. FORMATION AND IMPLEMENTATION OF INNOVATION STRATEGY OF ENTERPRISE DEVELOPMENT

The article considers the conditions for forming an innovation strategy for enterprise development. Four types of innovative strategies are proposed depending on the level of innovative development on which the organization is located, and the methods of implementation of each strategy are presented. It was emphasized that the innovation efficiency of the enterprise is an indicator of the effectiveness of the application of the innovation strategy.

Keywords: innovation strategy, enterprise development, innovation activity, management, leadership strategy, saving strategy, strengthening strategy, strategy of radical transformation.

Постановка проблеми. Роль та значення інновацій є беззаперечним фактором сучасних умов діяльності та розвитку будь-якого підприємства чи організації і зумовлюється наявністю багатьох складових. В умовах глобалізації, високого рівня конкуренції, постійних змін, великих обсягів інформації, зростання складності бізнесу, а також за умови скорочення життєвого циклу інноваційних товарів, скорочується час для отримання надприбутків, що в свою чергу робить актуальним в сфері управління підприємства розробку та

реалізацію інноваційних стратегічних заходів для подолання цих проблем і досягнення стратегічних цілей бізнесу.

Готовність до розробки та впровадження в діяльність підприємства інноваційної стратегії розвитку є складовою досягнення якісного економічного зростання, залучення переваг науково-технічного прогресу і отримання високого рівня конкурентоспроможності організації. Все це можливе лише за умов активізації та посилення інноваційної, виробничої та фінансової складової підприємства в системі управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження в напрямку стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств є об'єктом наукових інтересів багатьох вітчизняних вчених. Так, механізм та концепцію стратегічного управління описано у працях Гаврилко П., Колодійчука А., Лалакулич М., Корнаух О., Мельник Ю., Орлова В., Семенюк О., Чикуркова А., Белко І. та ін. [1; 2; 3; 4; 5; 6]. Розробці інвестиційно-інноваційної стратегії присвячено праці Некрасової Л., Хаустової К. та ін. [7; 8].

Белопольський М.Г. та Кузьміна О.В. розкривають сутність концепції стратегії збалансованого розвитку підприємства в економічному і соціальному аспектах. На їх думку формування розвитку підприємства має ґрунтуватися як на синергетичній гармонії з умовами і цілями підприємства в цілому, так і з кожною функціональною одиницею окремо [9, с. 23].

Олійник Л.В. аналізує місце і роль інноваційного планування та проектів в системі інноваційного розвитку підприємства за необхідності розробки інноваційних програм [10, с. 51].

Янковець Т.М. пропонує відносити функціональні та операційні стратегії у стратегічному наборі підприємства до інноваційних за умови здійснення систематичного та постійного пошуку новітніх способів і методів у даних сферах діяльності підприємства [11, с. 78].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу науковців до даної тематики, хотілося б відмітити, що проблемам підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств, як фактору розвитку приділено недостатньо уваги.

Формування цілей статті. Метою дослідження є вивчення умов формування інноваційної стратегії розвитку підприємства, розробка та реалізація різновидів інноваційної стратегії в залежності від рівня інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційну стратегію розвитку підприємства можна охарактеризувати як систему рішень (організаційних, інноваційних та управлінських), які покликані здійснювати реалізацію набору заходів по вирішенню завдань і досягненню цілей. Таким чином, інноваційна стратегія покликана забезпечити формування та формалізацію цілого ряду заходів, які дозволять у майбутньому структурі управління змінити своє положення, тобто розробити тактичні заходи, що будуть складовими у досягненні стратегічної цілі.

Підтримуємо положення, що інноваційна стратегія розвитку – це є узагальнююча модель дій, що необхідні для досягнення поставлених цілей організації на основі обраних критеріїв (показників).

Основу вироблення інноваційної стратегії становлять цілі компанії, масштаб і характер діяльності, життєвий цикл інновації, рівень інноваційного розвитку організації і здійснювана науково-технічна політика.

Готовність підприємства впроваджувати інноваційні стратегії забезпечує появу складних умов для проектного, фірмового і корпоративного управління. Це проявляється в:

1. появі додаткових форм ризиків і невизначеності в діяльності підприємства (додаткові роботи в напрямку аналізу функції апарату керівництва в сфері управління інноваційними ризиками і розробка заходів щодо їх усунення);

2. появі інвестиційних ризиків проектів (за умови середньострокових і довгострокових проектів виникає необхідність шукати інвесторів готових на більший ризик), стає актуальним розробка інноваційно-інвестиційного проекту;

3. посиленні потоку змін в організації через інноваційну реструктуризацію (забезпечити безперебійні, сталі виробничі процеси за умови можливих потоків стратегічних змін).

Важливим лишається фактор об'єднання з боку системи управління на підприємстві всіх інтересів і прийняття раціональних та ефективних рішень щодо виробничого, маркетингового, фінансового, науково-технічного і, звичайно, стратегічного менеджменту.

Інноваційна стратегія організації визначається в залежності від інноваційного рівня, на якому знаходиться підприємство. У нашому дослідженні пропонуємо чотири можливих варіанта інноваційних рівнів і окреслюємо чотири різних стратегії, які визначають напрями подальшого інноваційного розвитку підприємства (рис. 1). Реалізація запропонованих видів стратегій представлена на рис. 2.

Стратегія лідерства відповідає високому рівню інноваційного розвитку організації. При реалізації цієї стратегії підприємство повинно продовжувати рухатися відповідно до поставленої мети, оскільки ні інноваційний потенціал, ні інноваційний клімат не викликають зараз будь-яких побоювань.

Стратегія лідерства є найкращою в ситуації високого рівня інноваційного розвитку, оскільки організація може проводити інтенсивні НДДКР, зберігати і зміцнювати техноло-

Рис. 1. Спосіб вибору інноваційної стратегії підприємства

гічне лідерство, так як у неї існує оптимальна кількість фінансових, кадрових, технологічних та інших видів ресурсів. Крім того, сприятливі умови інноваційного клімату допоможуть компанії зберегти технологічне лідерство і безперервно вдосконалювати рівень інноваційного потенціалу.

Крім того, при виборі стратегії лідерства підприємствам доцільно проводити навчання персоналу і закупівлю нових основних фондів, поки є фінансова можливість.

Стратегія збереження відповідає середньому показнику рівня інноваційного розвитку. При стратегії збереження слід використовувати різні заходи збереження високого і

підвищення середнього рівня інноваційного потенціалу. Представлений варіант стратегії передбачає реалізацію таких заходів, як раціоналізація, пошук вигідних сфер докладавання зусиль.

Крім того, цілком доцільним буде організація ризикового проекту за умови високого показника науково-технічного потенціалу. Дані заходи дозволять організації уникнути загроз, які виникли з боку зовнішнього середовища, і підтримати інноваційний потенціал на колишньому рівні.

Стратегія посилення відповідає кризовому рівню інноваційного розвитку. Кризовий рівень інноваційного розвитку більш

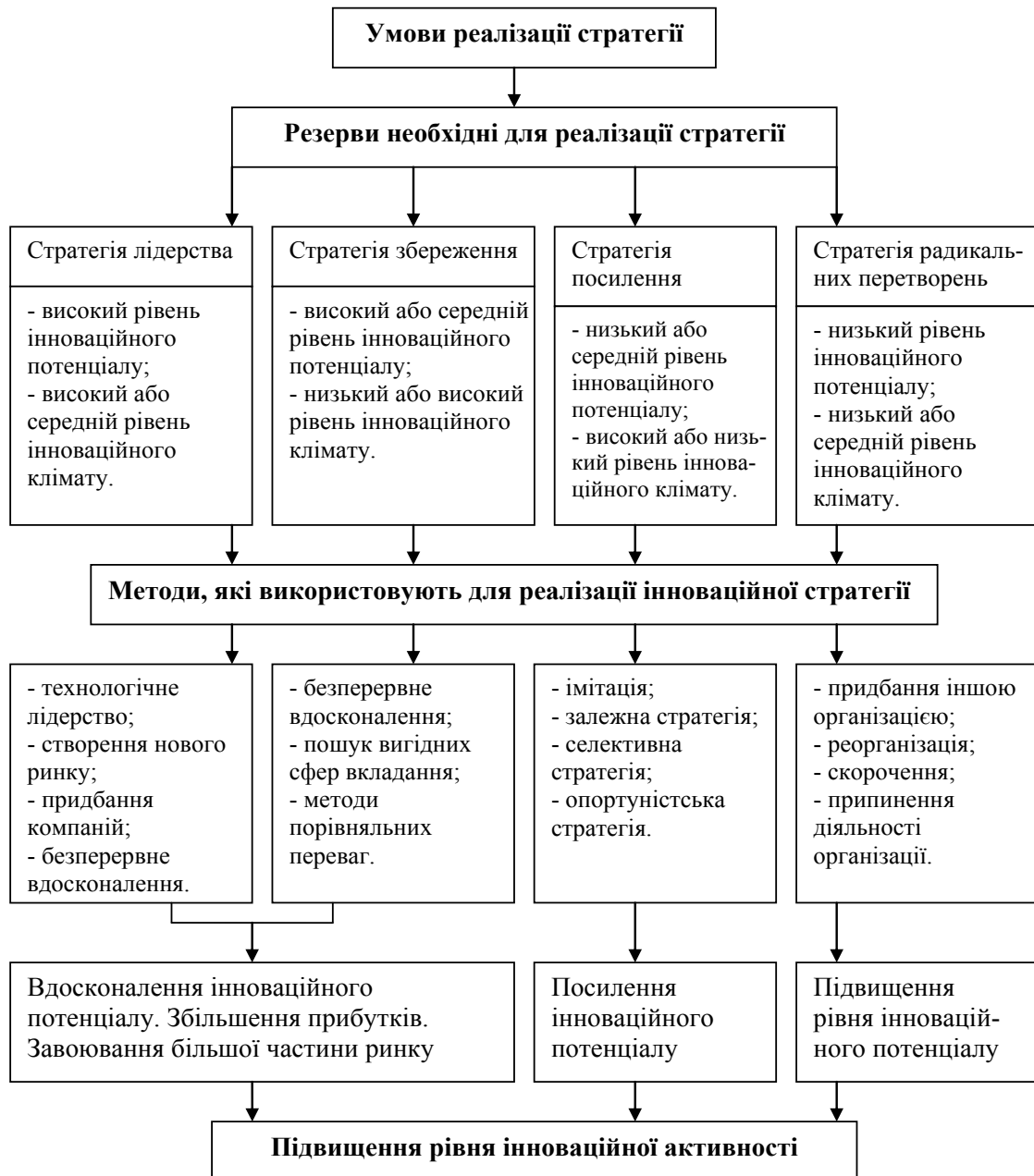

Рис. 2. Реалізація інноваційної стратегії організації

небезпечний для підприємства, ніж середній, оскільки на середньому рівні, як було зазначено вище, фактори внутрішнього середовища підприємства знаходяться на високому або середньому рівнях.

Якщо в даний час підприємству не вдається вплинути на інноваційний потенціал з метою його зміцнення, то в певний момент може виникнути ситуація, коли організація переміститься на низький рівень інноваційного розвитку, який вимагає радикальних перетворень.

При стратегії посилення підприємству необхідно зміцнювати інноваційний потенціал

в умовах сприятливого клімату. Посилення інноваційного потенціалу може відбуватися за рахунок підвищення його складових.

Фінансову складову інноваційного потенціалу можна підвищити за рахунок залучення додаткових інвестицій, які в умовах сприятливого клімату стануть доступніші. Крім того, доцільне вдосконалення політики ціноутворення, підвищення якості продукції, вдосконалення технології.

Стратегія радикальних перетворень характеризується низьким рівнем інноваційного потенціалу і несприятливим або середнім показником інноваційного клімату.

У разі застосування стратегії радикальних перетворень підприємству потрібні величезні зміни для подальшого функціонування. Доцільно запропонувати такі заходи, як придбання іншою організацією або реорганізація підприємства. Крайнім заходом цієї стратегії буде закриття організації.

Висновки з цього дослідження: Таким чином, інноваційна стратегія розвитку підприємства встановлює оптимальну послідовність заходів щодо загальних напрямів виправлення ситуації, створення нової системи управління, оновлення виробництва та ін., а також контролює і коригує виконання наміче-

них заходів на основі здійснення поточного моніторингу.

У статті запропоновано чотири види інноваційних стратегій в залежності від рівня інноваційного розвитку, на якому знаходиться підприємство чи організація, і представлені методи реалізації кожної стратегії.

Показником ефективності застосування інноваційної стратегії є інноваційна активність організації, однак при розробці стратегії не менш важливим елементом є і визначення порівняльних характеристик інноваційного потенціалу та інноваційного клімату організації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гаврилко П. Теоретичні засади та механізм формування стратегії інноваційного розвитку підприємств / П. Гаврилко, А. Колодійчук, М. Лалакулич // Світ фінансів. – 2012, № 1. – С. 44-50.
2. Корнух О.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства / О.В. Корнух // [Електронний ресурс] Ефективна економіка. – 2013, № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2607>
3. Мельник Ю.М. Інноваційна стратегія підприємства як джерело його конкурентних переваг / Ю.М. Мельник // Економіка харчової промисловості. – 2015, Вип. 4. – С. 67-72.
4. Орлова В.М. Стратегія інноваційного розвитку підприємства / В.М. Орлова // Економічний нобелівський вісник. – 2015, № 1 (8). – С. 79-85.
5. Семенюк О. М. Вибір та обґрунтування інноваційних стратегій підприємств / О.М. Семенюк // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2013, Вип. 3(40). – С. 80–83.
6. Чикуркова А. Формування механізму стратегічного інноваційного розвитку підприємства / А. Чикуркова, І. Белко // [Електронний ресурс] Актуальні проблеми аграрної економіки: теорія, практика, стратегія. – 2017. – С. 229-233. – Режим доступу: http://188.190.33.56:7980/jspui/bitstream/123456789/709/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7_new-34.pdf
7. Некрасова Л.А. Механізм розробки стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства / Л.А. Некрасова, О.В. Моніч // [Електронний ресурс] Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2014, № 1. – С. 159-163. – Режим доступу: <http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/SR/article/viewFile/7145/7990>
8. Хаустова К.М. Інвестиційно-інноваційна стратегія підприємства та підходи до її класифікації / К.М. Хаустова // Фінансовий простір. – 2015, № 4(20). – С. 183-187.
9. Белопольський Н.Г. Обґрунтування стратегії збалансованого розвитку промислових підприємств / Н.Г. Белопольський, О.В. Кузьміна // Вісник Дніпропетровського університету. – 2016, № 6. – С. 23-33.
10. Олійник Л.В. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі формування інноваційних програм / Л.В. Олійник // Економіка і організація управління. – 2017, № 3 (27). – С. 51-59.
11. Янковець Т.М. Особливості застосування та результати реалізації інноваційних стратегій підприємств у сучасних умовах / Т.М. Янковець, Є.Г. Драгієва // Причорноморські економічні студії. – 2016, Вип. 4. – С. 78-82.

REFERENCES:

1. Gavrylko P., Kolodiychuk A., Lalakulych M. (2012) Teoretychni zasady ta mehanizm formuvannya strategii inovatsiynogo rozvytku pidpryemstv [Theoretical foundations and mechanism of formation of the strategy of innovative development of enterprises]. Svit finansiv, № 1, pp. 44-50.
2. Kornuh O.V. (2013) Strategichne upravlinnya innovaciynim rozvytkom pidpryemstva [Strategic management of innovative development of the enterprise], [Electronic resource]. Efektyvna ekonomika, № 12. – Mode of access: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2607>
3. Melnyk U.M. (2015) Innovaciyna strategiya pidpryemstva yak dgerelo yogo konkurentnyh perevag [Innovative enterprise strategy as a source of its competitive advantages]. Econimika harchoivoi promyslovosti, vol. 4, pp. 67-72.
4. Orlova V.M. (2015) Strategiya innovaciynogo rozvytku pidpryemstva [Strategy of innovative development of the enterprise], Economichniy nobelivsky visnyk, № 1 (8), pp. 79-85.

5. Semenuk U.O. (2013) Vybir ta obgruntuvannya innovaciynyh strategiy pidpryemstv [Selection and substantiation of innovation strategies of enterprises], *Naukovy visnyk Ujgorodskogo universytetu*, vol. 3 (40), pp. 80-83.
6. Chykurkova A., Belko I. (2017) Formuvannya mehanizmu strategichnogo innovaciyного rozvytku pidpryemstva [Formation of the mechanism of strategic innovation development of the enterprise], [Electronic resource]. *Aktualny problemy agrarnoi ekonomiky: teoriya, praktyka, strategiya*, pp. 229-233. – Mode of access: http://188.190.33.56:7980/jspui/bitstream/123456789/709/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7_new-34.pdf
7. Nekrasova L.A., Monich O.V. (2014) Mehanizm rozrobky strategii innivaciyno-investyciyного rozvytku pidpryemstva [The mechanism of development of the strategy of innovation and investment development of the enterprise], [Electronic resource]. *Strategiya rozvytku Ukrainy. Ekonomika, sociologiya, pravo*, № 1, pp. 159-163. – Mode of access: <http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/SR/article/viewFile/7145/7990>
8. Haustova K.M (2015) Investyciyно-innovaciyna strategiya pidpryemstva ta pidhody do ii klasyfikacii [Investment-innovative strategy of the enterprise and approaches to its classification]. *Finansovy prostir*, № 4(20), pp. 183-187.
9. Belopolsky N.G., Kuzmina O.V. (2016) Obgruntuvannya strategii zbalansovanogo rozvytku promyslovyh pidpryemstv [Justification of the strategy of balanced development of industrial enterprises]. *Visnyk Dnipropetrovskogo universytetu*, № 6, pp. 23-33.
10. Oliynyk L.V. (2017) Upravlinnya innovaciynym rozvytkom pidpryemstva na osnovi formuvannya innovaciynyh program [Management of innovative development of the enterprise on the basis of the formation of innovative programs]. *Economika I organizaciya upravlinnya*, № 3 (27), pp. 51-59.
11. Yankovec T.M., Dragieva E.G. (2016) Osoblyvosti zastosuvannya ta rezultaty realizacii innovaciynyh strategiy pidpryemstv u suchasnyh umovah [Features of application and results of implementation of innovative strategies of enterprises in modern conditions]. *Prychornomorsky ekonomichni studii*, vol. 4, pp. 78-82.